

PaedDr. Jana Křokov

Samořtdium počas obmedzenia řkolskej prevádzky

01. 06. 2020 – 05. 06. 2020

Slovensk jazyk a literatúra

IX. A, IX. B

LV

Téma: Epika – opakovanie vedomostí

lohy:

1. Pretajte si úryvok z LV str. 44 Ako div husi.

**2. Zopakujte si učivo od str. 30 – 92 a následne vypracujte
pracovn list zameran na opakovanie epiky.**

1. V ktorom diele P. O. Hviezdoslava vystupujú postavy Estera a jej vnuk Benko?

A/ Zuzanka Hrařkovie

B/ Hjnikova řena

C/ Eřo Vlkolinský

D/ Gábor Vlkolinský

2. Rozsiahla epick bsnick skladba, ktor čerpá námet zo řivota spoločnosti sa nazýva:

A/ epos

B/ sonet

C/ da

D/ spoloenskk lyrika

3. Dej románu Ramzes – Syn svetla sa odohráva:

A/ v Rme p. n. l.
v Rme n. l.

B/ v Egypte p. n. l.

C/ v Egypte n. l.

D/

4. Zakladatelom modernej archeológie sa stal:

A/ Heinrich Stoll

B/ Heinrich Heine

C/ Heinrich Schlieman

D/ Vojtech Zamarovský

5. Úryvok Priamov poklad je z románu:

- A/ Heinrich Stoll: Sen o Tróji
B/ Christian Jacq: Ramzes
C/ Vojtech Zamarovský: Objavenie Tróje
D/ Hómer: Ilias a Odysea

6. Podčiarknutá časť vety: „Schlieman chodí s Homérom v ruke a hľadá miesto, kde ležala Trója“ je:

- A/ metafora B/ epiteton C/ prístavok D/ metonymia

7. Ľudo Zúbek v knihe Jar Adely Ostrolúckej priniesol obraz významnej slovenskej osobnosti, ktorou je:

- A/ Ľudovít Štúr B/ Janko Francisci C/ Anton Bernolák D/ Ján Hollý

8. Rozprávačom/kou príbehu Jar Adely Ostrolúckej je:

- A/ Adela Ostrolúcka B/ Eva Jonášová C/ Ľudo Zúbek D/ Ľudovít Štúr

9. Román Ako divé husi sa zamerá na osud slovenských:

- A/ pltníkov B/ slovenských C/ drotárov D/ pastierov

10. Tri základné zákony robotiky sformuloval:

- A/ Jules Verne B/ Agáta Christieová B/ Rosendo Álvarez D/ Isaac Asimov

11. Ktoré tvrdenie je správne?

- A/ Román je krátke epické dielo, vystupuje v ňom málo postáv.
B/ Dobrodružný román nemá svojho ústredného hrdinu.
C/ V generačnom románe autor zachytáva osudy viacerých generácií v dlhšom časovom úseku.
D/ Detektívku Diomedove kone napísala Charlotte Bronteová.

12. Hlavnou postavou príbehu Dievča s bocianími nohami je:

- A/ gymnazistka Erika B/ vysokoškoláčka Erika
C/ gymnazistka Eva D/vysokoškoláčka Eva

13. Charakterizačným prostriedkom literárnej postavy je/sú:

- A/ monológ B/ dialóg C/ vzhľad postavy D/ dialóg a monológ

14. V ja-rozprávání:

A/ príbeh rozpráva vedľajšia postava
s hlavnou postavou

B/ rozprávač je stotožnený

C/ chýba hlavná postava
všetky postavy

D/ pri rozprávání príbehu sa striedajú

15. Ak je v románe hlavnou postavou mladá hrdinka a rieši sa v ňom jej citový život a konflikty, ide o román:

A/ dobrodružný

B/ detektívny

C/ dievčenský

D/ spoločenský

SJ

Téma: Slovenčina ako národný jazyk

Poznámky:

SLOVENČINA

- Je národný jazyk Slovákov
- Patrí tam celé bohatstvo dorozumievacích prostriedkov: **spisovný slovenský jazyk, slovenské nárečia, slang, miestne názvy, slová ľudovej slovesnosti** atď.
- **Spisovný slovenský jazyk**: vypracovaná, štylisticky diferencovaná a kodifikovaná forma národného jazyka. Používa sa v literatúre, vo verejnom styku, v médiách a pod.
- **Nárečie**: územne a funkčne vymedzený jazykový útvar, ktorým komunikuje obyvateľstvo istej oblasti. Nárečia sa dedia z generácie na generáciu v ústnej podobe.
- Na Slovensku je vyše 30 nárečí, ktoré sa začleňujú do **3 základných nárečových skupín**:
 - 1. **stredoslovenské nárečia**
 - 2. **západoslovenské nárečia**
 - 3. **východoslovenské nárečia**

HLAVNÉ ROZDIELY MEDZI NÁREČIAMI

- **Pravidlo o rytmickej krátosti:** platí v stredoslovenských nárečiach (krásna), neplatí v západoslovenských nárečiach (krásná), vo východoslovenských nárečiach niet dlhých slabík (krasna)
- **Hlásky d', t', ň, ľ** pred **e, i:** zostávajú mäkké v stredoslovenských nárečiach (d'ed'ina)
- Na **dz, c** sa menia v západoslovenských a východoslovenských nárečiach (dzeci, cicho)
- **Slabičné r, ř, l, ľ** v západoslovenských nárečiach na **u, ú** (stúp), vo východoslovenských nárečiach sa priberá hláska **a, e, i, o, u** (zarno, jabluko)

SPISOVNÉ SLOVÁ

- Za **spisovné slová** považujeme:
- Všetky **štylisticky bezpríznačkové slová**
- **Štylisticky príznakové slová:** hovorové, odborné, knižné, básnické
- **Dobovo príznakové slová:** historizmy, archaizmy, neologizmy
- **Citovo zafarbené slová:** zjemňujúce slová, zdrobneniny, zveličujúce slová
- **Slová cudzieho pôvodu:** zdomácnené slová, internacionalizmy, cudzie slová
- Za **nispisovné slová** považujeme:
- Nárečové slová
- Slangové slová
- Nesprávne podoby spisovných slov

JAZYKOVÁ KULTÚRA

- Každý národ sa stará o svoju jazykovú kultúru, t.j. o správne používanie jazyka.
- **Jazyková kultúra:** cieľavedomá činnosť smerujúca k zveľadeniu spisovného jazyka a jazykových prejavov
- Zveľadujú ju školy, jazykovedné pracoviská (Jazykovedný ústav Ľ. Štúra), príručky a odborné časopisy (Kultúra slova), jazykové poradne

Úlohy:

Učebnica SJ str. 108/1., 109/2. a, b,c,d,e – písomne do zošita SJ!

Všetky vypracované úlohy odfot'te a pošlite cez edupage!

IX. B - Žiaci: Jaroslav Bužo, Natália Horňáková, Ján Kroka, Mária

Mil'ová, Marek Zajac

Čítanka: Kožušnicke perly, Ako námorník vynašiel práčku

Slovenský jazyk: Vedľajšie vetné členy

Úloha:

Odpíšte si nasledujúce poznámky:

VEDĽAJŠIE VETNÉ ČLENY (PREDMET, PRÍSLOVKOVÉ URČENIE, PRÍVLASTOK)

PREDMET = vetný člen, ktorý **dopĺňa význam slovesa**.

Napr. Včera som stretla **kamarátku**. – Koho? Čo? som včera stretla? – Kamarátku. → **predmet v akuzatíve**

Babka dnes uvarila **tekvicu**. – Koho? Čo? babka uvarila? – Tekvicu. → **predmet v akuzatíve**

Ja som **jej** pomáhala. – Komu? Čomu? som pomáhala? – Jej. → **predmet v datíve**

PRÍSLOVKOVÉ URČENIE = vetný člen, ktorý vo vete **rozvíja sloveso, prídavné meno alebo príslovku**. Poznáme 4 druhy:

1. Príslovkové určenie miesta – vyjadruje rozličné **miestne okolnosti deja**.

Pomenúva miesto alebo smer, pýtame sa naň: **Kde? Kam? Kadiaľ? Odkiaľ?**

Pokiaľ? Môže byť vyjadrené príslovkou (vošiel **dnu**, odbočme **vpravo**, idem **von**), predložkou a podstatným menom (žiť **na ostrove**, plaviť sa **pomedzi**

ostrovy, byť **v parku**) alebo zámenom (žijú **tu** leguány, prichádzajú **sem** turisti, choďte **tadiaľto**).

Ak členy viacnásobného príslovkového určenia pomenúvajú rozličné miesta, oddeľujú sa čiarkou – napr. Koncertovať budú **v Bratislave, v Modre, v Košiciach a v Poprade**.

Ak členy viacnásobného príslovkového určenia pomenúvajú jedno miesto, ktoré sa postupne spresňuje, čiarka sa nepíše – napr. Koncertovať budú **v Bratislave na Pasienkoch v športovej hale**.

2. Príslovkové určenie času – vyjadruje rozličné **časové okolnosti deja**. Pýtame sa otázkami: **Kedy? Odkedy? Dokedy? Ako dlho?** Môže byť vyjadrené príslovkou (urobím to **hneď**, vrátili sa **nadránom**), podstatným menom (nevideli sme sa **rok**, trvalo to **chvíľu**, boli sme tam **týždeň**), zámenom (**odvtedy** sa predalo veľa výtlačkov) alebo viacerými slovami (stretneme sa **cez víkend**, čakám už **pätnásť minút**, na dovolenke budeme **do 2. augusta**, reforma sa uskutočnila **za Márie Terézie**)...

3. Príslovkové určenie spôsobu – pomenúva, **ako dej prebieha**. Pýtame sa naň: **Ako? Akým spôsobom?** Vyjadruje sa príslovkou (učím sa **pomaly**, hovoríš **potichu**), podstatným menom s predložkou (privítal nás **s nadšením**, odpovedal **bez váhania**), zámenom (urobíme to **takto**, neklad' to **tak**) alebo prirôvaním (mlčí **ako ryba**, opakuje **ako papagáj**)...

4. Príslovkové určenie príčiny – pomenúva, **prečo dej prebieha alebo neprebieha**. Pýtame sa: **Prečo? Začo? Z akého dôvodu?** Najčastejšie sa vyjadruje podstatným menom s predložkou **pre** a **za**. Napr. Štart pretekov **pre víchricu** odložili. Pokutovali ho **za rýchlosť**.

PRÍVLASTOK = vetný člen, ktorý vo vete **rozvíja/spresňuje podstatné meno**. Pýtame sa naň otázkami: **Aký? Ktorý? Čí? Koľký?**

Napr. **Reklamní tvorcovia** vymýšľajú **originálne názvy**, aby sa **tajomný tovar** predával vo **veľkých obchodoch**.

Prívlastok poznáme:

1. **Zhodný** – s podstatným menom sa zhoduje v rode, čísle a páde. Najbežnejšie sa vyjadruje prídavným menom (napr. **pomarančový** džús, o **minerálnej** vode, **mamina** kamarátka, **medvedie** stopy...), zámenom (**naším** reprezentantom, **také** topánky, **tento** okamih, **táto** chvíľa...) alebo číslovkou (napr. **druhý** riadok, **dvaja** chlapci, **dve** knihy, **dva** filmy...).

2. **Nezhodný** – s podstatným menom sa nezhoduje v rode, čísle a páde.
Najbežnejšie sa vyjadruje podstatným menom (napr. vôňa **mora**, cesta **loďou**, zmysel **pre povinnosť**, úcta **k rodičom**...).